

Pianistes de jazz de casa nostra

Docent: Xavier Dotras

Curs 2025-26: UNED Sènior - Barcelona

Hores lectives: 30 h

Dia i hora: dilluns de 10.30 a 12.30 h

Idioma: català

Calendari: setembre: 15, 22 i 29

octubre: 6, 13, 20 i 27

novembre: 3, 10, 17 i 24

desembre: 1 i 15

gener: 12 i 26

Introducció

A Catalunya, el jazz va arribar aviat i es va expandir amb força, primer com una moda importada, després com un llenguatge musical que va anar prenent una personalitat pròpia. Ja a la dècada de 1920, les primeres orquestres i conjunts de ball van incorporar elements del jazz nord-americà, interpretant fox-trots, charlestons i altres ritmes populars de l'època.

Amb la Guerra Civil i la postguerra, el jazz va patir una aturada a causa de la repressió cultural del franquisme, però va sobreviure en cercles reduïts i en l'escena musical d'hotels i casinos. A partir dels anys 50, les big bands i els músics de sessió van contribuir a mantenir viu l'esperit jazzístic, i a la dècada dels 60 i 70, el boom del jazz modern va donar pas a la consolidació d'un escenari més estable. Figures com Tete Montoliu van

assolir un reconeixement internacional, mentre que festivals com el de Barcelona, nascut el 1966, esdevenien plataformes fonamentals per a la projecció del jazz al país.

Als anys 80 i 90, la creació d'escoles especialitzades com el Taller de Músics i l'ESMUC va permetre la formació de noves generacions de músics que, amb una visió renovada, han portat el jazz català cap al segle XXI amb una vitalitat innegable. Figures consolidades i nous talents han sabut fusionar tradició i innovació, barrejant el jazz amb influències del flamenc, la música mediterrània i altres estils contemporanis. Avui dia, Barcelona i altres ciutats catalanes són punts de trobada jazzístics de primer nivell, amb una escena rica i diversa que s'expressa tant en petits clubs com en grans festivals.

Aquesta assignatura proposa un recorregut per alguns dels protagonistes que han marcat la història del jazz català, des dels pioners fins als artistes contemporanis que continuen redefinint el gènere. Descobrirem noms essencials, alguns ben reconeguts i d'altres injustament oblidats pel gran públic, posant en valor un patrimoni jazzístic ric i digne, al mateix nivell de l'escena internacional més avantguardista.

Objectius

- Valorar els elements distintius de la cultura occidental
- Valorar els elements distintius de la música occidental
- Conèixer els fets i personatges més importants relacionats amb la música de la cultura occidental
- Adquirir un substrat cultural i musical que ens ajudi a entendre l'evolució dels diferents estils i èpoques dins la història de la música
- Crear interès per tot allò proper que té un valor artístic i cultural, donant èmfasi als fets i personatges pròpiament musicals
- Valorar la música com a element com a mitjà de comunicació i expressió personal i interpersonal
- Aprofundir en la història de la música
- Respectar tot fet musical valorant les manifestacions musicals d'èpoques diferents de l'actual

- Reconèixer i valorar fets extra musicals que s'esdevenen en el context del fet pròpiament musical que es treballarà
- Crear debats sobre el nostre patrimoni musical
- Identificar els fets més representatius del nostre entorn musical
- Descobrir el jazz com a un univers sonor capaç de proporcionar sensacions auditives i intel·lectuals interessants, subtils i emotives.
- Descobrir el jazz català en la seva faceta pianística
- Descobrir i valora la incidència que la música ha tingut i té cap a les altres arts, sobretot en el cinema, la literatura i la pintura.

Programa

1. Tete Montoliu
 2. Chano Domínguez
 3. Marco Mezquida
 4. Ignasi Terraza
 5. Lluís Vidal
 6. Albert Bover
 7. Joan Díaz
 8. Joan Monné
 9. Joan Albert Amargós
 10. Josep Mas "Kitflus"
 11. Xavi Torres
 12. Albert Marquès
- Visió jazzística del panorama pianístic global català
 - Biografies
 - Fets extra-musicals relacionats amb la seves vides artístiques
 - Anàlisi parcial d'algunes obres i interpretacions
 - Audicions i visualitzacions d'aquest material.

Metodologia

El curs estarà dividit en 15 sessions de caràcter presencial de 2 hores cadascuna (30 hores en total). Les sessions combinaran la classe magistral, el debat amb els alumnes, l'audició de peces musicals, la projecció de vídeos i la interpretació d'exemples per part del professor. S'utilitzaran els recursos que ofereix internet per al desenvolupament de les classes i també fotocòpies (si calen) per a facilitar millor la comprensió dels continguts per part de l'alumnat.

Es crearan diàlegs i debats amb l'alumnat per tal d'afavorir l'absorció de les matèries explicades. També es disposarà d'un teclat per a exemplificar o per a aclarir conceptes des d'un punt estrictament musical.

Dins de cada unitat hi haurà una part dedicada a adquirir certs coneixements globals que ajudaran a l'alumne/a a entendre les parts més tècniques d'aquesta assignatura. Els alumnes podran emprar com a suport tot el ventall de possibilitats que ofereix internet en la preparació i desenvolupament de l'assignatura (youtube, spotify, itunes, etc). El professor oferirà a més a més uns llistats d'enllaços on es podrà trobar tota aquesta informació. També es disposarà d'una oferta bibliogràfica on l'alumne podrà adquirir i ampliar els seus coneixements.

Bibliografia

Música y palabras. Rafael Esteve (Océano)
Vida y música de Bill Evans. Petter Pettinger (Globalrythm)
Historias curiosas del jazz. Lawrence Lindt (Ma non troppo)
Enciclopèdia "Maestros del jazz" (Planeta Agostini)
Jazz. La historia completa. Julia Rolf (Ma non troppo)
Historia del jazz moderno. Frank Tirro (Ma non troppo)
Jazz. Merwin Cooke (Ediciones Destino)
Atlas de la música (Alianza Atlas)
Historia de la música occidental. Donald J. Grout (Alianza Música)

Diccionari de la música. Roland de Candé (Edicions 62)

Curso de formas musicales. J. Zamacois (Labor)

Miles Davis y Kind of Blue. Ashley Fahn (Trayectos)

Miles, la autobiografia. Miles Davis / Quincy Troupe (Alba)

Música. Magda Güell, Lys Vilà (Barcanova)

El lenguaje de la armonia. Lluís Vergés (Boileau)

Si Beethoven pogués escoltar-me. Ramon Gener. ARA llibres.

L'amor et farà immortal. Ramon Gener. ARA llibres.

Para entender la música. Manuel Valls.

Jazz en espanyol. Derivas hispanoamericanes. Julián Riesga. SGAE.

Jazz en España. Antoni cortés Izquierdo. EdictOràlia Música.

La sinfonia de la libertad. Antoni Batista. Debate.

Femení i singulars. Històries de dones i música. Victoria Palma. Huygens editorial

Una historia natural del piano. De Mozart al jazz moderno. Stuart Isacoff. Ed. Turner.

Musicofília. Relatos de música y cerebro. Oliver Sacks.

Música. La historia visual definitiva. DK

Música y cultura. Cristobal Halfter+3. Edelvives.

Una historia de la música. Lucien Rebatet. Omega.

Round About Tete. Pere Pons. Libros del Kuldrum.